

Energija

³ Rasvjeta, ² grijanje, ¹ prijevoz i
 industrijska proizvodnja svakodnevnih su
 usluge za koje je energija od ključne
 važnosti, a bez kojih naša poduzeća ni mi
 ne možemo opstati. Europske zalihe
fosilnih goriva (nafta, plin i ugljen)
nisu nepresušne. Njima treba pažljivo
 upravljati, a istovremeno treba
 istraživati nove izvore energije. Europa
 troši i uvozi sve veću količinu energije.
 Države članice EU-a svjesne su prednosti
~~usklađenog~~ djelovanja u tom važnom
~~strateškom~~ području. Slijedom toga
 utvrđena su zajednička pravila u cijeloj
 Europi i poduzeti zajednički napori u
 cilju osiguravanja energije potrebne
 Europi po pristupačnim cijenama i uz što
 je moguće manje onečišćenje okoliša.

Složen sektor

Iako su paljenje računala ili automobila
 radnje koje uzimamo zdravo za gotovo, one
 su ipak završna faza složenog procesa
 energetske resurse poput nafte, plina i
 ugljena najprije treba izvaditi iz
 zemlje. Postoji i mogućnost dobivanja
 toplinske energije izgaranjem drva, a
 električne energije uporabom snage vjetra
u vjetroturbinama, vode u
hidroelektranama i sunčeve svjetlosti u
 solarnim pločama. Dobivenu je energiju
 zatim potrebno prenijeti do mjesta

_____ Arial, podebljano

1/2/3 |r |P

_____ podebljano

_____ kurziv [također
 _____ podcrtano

_____ kurziv]

H zajedničkog

H

_____ Arial

} H s ciljem

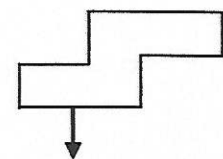
Hoj Hi

_____ kurziv

_____ podebljano |-

} |e
 1/2/3

|e |ti

|a, |a. |P

uporabe, ponekad preko cijelih kontinenata ili ispod mora. Za to su potrebna postrojenja koja mogu omogućiti neprekidnu opskrbu energijom za više desetljeća. Stoga su nam potrebni ogromni tehnički, logistički i financijski resursi.

Energetski sektor od strateške je važnosti jer nam je energija neophodna. Energija je od presudne važnosti za rasvjetu, zaštitu od hladnoće i prijevoz ljudi i dobara, a služi i kao potpora svim ostalim gospodarskim sektorima poljoprivredi, industriji i uslugama te znanstvenom napretku. Naš životni standard zahtijeva ogromne količine energije. To, naravno, dovodi do onečišćenja (zraka, vode, tla i klime) i taj se utjecaj mora što je više moguće smanjiti.

Klimatska ograničenja

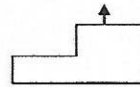
Vodeći stručnjaci najavili su da ćemo zbog klimatskih promjena plaćati visoku cijenu ako ne uspijemo smanjiti emisije stakleničkih plinova. Energetski sektor neposredno je povezan s emisijama jer se preko 70% proizvedene energije dobiva iz fosilnih goriva. Ta goriva pri izgaranju ispuštaju ugljikov dioksid (CO2), glavni staklenički plin. Stoga će se ubuduće u europskom energetskom sektoru morati smanjiti uporaba fosilnih goriva i

predviđene i oceana
podebljano
nutu } Times New Roman

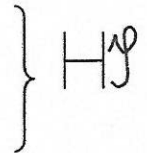
1/2/3

podebljano

kurziv

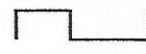
podebljano, kurziv

kurziv trajno

podebljano

pa

Arial, podebljano

Arial

enormnu

centrirano

80

povećati ~~uporaba~~ niskougljičnih izvora energije.

H upotreba } kurziv

Europa mora zajednički djelovati

_____ Arial

Nije novost da ~~europske države~~ veliku važnost pridaju energetskom sektoru. Važnost ~~sektora~~ prepoznata je odmah ~~nakon~~ 2. svjetskog rata, kada su osnivači ujedinjene Europe odlučili da se „sirovine ratne industrije ~~pretvore~~ u instrumente pomirenja i mira“, kako je izjavio Jean Monnet. Ugljen i čelik te atomska energija bili su ~~temelj~~ prvih europskih ugovora: ~~Europske zajednice~~ za ugljen i čelik (EZUČ), koja je ~~1999~~ uključena u politiku EU-a, i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom), koja ~~i danas~~ postoji.

H Europa
| e _____ podebljano
[tog H poslije

[odmah
_____ podebljano
_____ kurziv

H osnova
_____ podebljano H EZ

H 19
H 2002
} _____ kurziv
[]

Još su ~~1970~~-ih države članice EU-a uvidjele da moraju zajednički djelovati kako bi riješile ~~poteškoće~~ u opskrbi energijom. Stoga su prikupile strateške zalihe nafte i uspostavile postupak upravljanja krizama. Danas energetska politika utječe na brojna druga područja, primjerice na industriju, ²okolice, ¹prijevoz, ⁵istraživanje i ⁴inovacije, ³pa čak i na vanjske odnose.

H 1960
_____ podcrano
[brojne

H ke
_____ kurziv
} 1/2/3/4/5

Pristup EU-a

_____ Times New Roman, podebljano

Europa trenutačno mora uvoziti ~~više od~~ polovine potrebne energije jer ima malo

H iznad

vlastitih zaliha energenata te je prisiljena prihvatiti ~~cijene~~ koje su odredila svjetska tržišta ili ~~čak~~ pojedinačne zemlje dobavljači. Troškove računa za energiju možemo znatno smanjiti ako smanjimo potrošnju energije. To je očito. No možemo li smanjiti potrošnju energije a da naš ~~životni standard i udobnost~~ ostanu nepromijenjeni.

Ušteda energije

Iako to nije jednostavno, potrošnja energije može se smanjiti povećanjem učinkovitosti te potrošnje. Prema idealnom scenariju moguće je smanjiti emisije CO₂, otvoriti nova radna mjesta i uštedjeti sredstva ako smanjimo ovisnost o uvozu energije. ~~Nadalje, imamo priliku izvoziti svoje znanje.~~ Energetska učinkovitost ~~stoga~~ je jedan od glavnih ciljeva Europske unije.

Sve države članice EU-a morale su utvrditi okvirne nacionalne ciljeve energetske učinkovitosti za 2020. i sastaviti planove u kojima navode na koji način namjeravaju ostvariti. S obzirom na problematično ekonomsko ozračje ~~EU~~ mora iskoristiti sva sredstva na raspolaganju ako namjerava poticati ulaganja i konkretne mjere u području učinkovitosti.

Autentično europsko energetske tržište

_____ kurziv

H ponude

_____ podebljano

H^o

_____ kurziv

_____ podcrtano

uobičajeni

H kvaliteta |?

_____ Arial, kurziv

_____ podcrtano

_____ podebljano

_____ podebljano

} 1/2/3/4/5/6

} H^o
H^o

_____ podebljano

□

H vati

H Europa

koja ima

_____ kurziv

_____ kurziv

Električna energija i plin ~~u načelu~~ mogu slobodno kolati mrežama koje presijecaju Europu. Na jedinstvenom europskom energetsom tržištu međusobno se natječu svi proizvođači i dobavljači. To primjerice u teoriji znači da se, u cilju postizanja visokokvalitetne energije po najpovoljnijoj cijeni, električna energija i plin mogu posvuda kupovati i prodavati. No to tržište od 500 milijuna potrošača još nije u potpunosti ostvareno s obzirom na to da je zbog niza nacionalnih propisa razvoj prekograničnih energetskih subjekata još uvijek ograničen. Cijene plina i električne energije koje za subjekte određuju vlade samo su jedan od primjera navedenih prepreka. Neki operatori čak imaju privilegiran i nepravedan pristup energetskim mrežama. Budući da stanje nije obećavajuće, ulagači oklijevaju, a to može dovesti do odgode obnove zastarjelih postrojenja. Stoga je potrebno poboljšati tržišno natjecanje i uvesti zajednička pravila o ravnomjernoj uporabi mreža. Europska unija ima vodeću ulogu u utvrđivanju zajedničkih pravila i u strogom nadzoru nad tržištima kako bi se pojedini subjekti spriječili u nepravednom iskorištavanju monopola.

Suvremene energetske mreže

Energetske mreže se moraju sada osuvremeniti i razviti kako bi se mogle

H načelno

_____ podcrtano

H Europsku uniju H

_____ podebljano

_____ podebljano

H

_____ kurziv

H

} 1/2/3/4

_____ podebljano

H čimbenika

_____ podebljano

H povlašten

H ne H

_____ Times New Roman, podebljano

_____ centrirano | te

_____ kurziv

_____ podcrtano

H

loših

| ije _____ kurziv

brzo

nositi s rastućom potražnjom za energijom te kako bi se omogućila diversifikacija postojećih resursa i nesmetano djelovanje tržišta. U narednih deset godina za ulaganje u energetske mreže morat će se izdvojiti oko 1 bilijun eura. U tom smislu EU može financijski poduprijeti svoje članice jer im je u zajedničkom interesu razviti visokovoltažne dalekovode i prekogranične plinovode te infrastrukturu za pohranjivanje energije.

Postupak dobivanja dozvola za projekte razvoja mreža ipak još uvijek traje predugo. Europska unija stoga potiče razvoj i modernizaciju energetskih mreža kako bi se ubrzala izgradnja veza koje nedostaju, osobito u istočnoj Europi. Europska unija ⁴ ne ² bi ¹ trebala ³ biti samo koordinator, već u nekim slučajevima može i financijski podupirati određene projekte koji su od osnovne važnosti, no gospodarski prerizični za poduzeća i države koji djeluju samostalno

Potrošači u središtu važnosti

Konačni je cilj energetske politike EU-a osigurati korist potrošačima bilo da je riječ o pojedincima ili malim ili velikim poduzećima. Potrošači imaju prava i o njima moraju biti bolje obaviješteni kako bi maksimalno iskoristili mogućnosti koje se nude na unutarnjem energetskom

H entima

već

H sljedećih

} _____ kurziv H sve
_____ podebljano

✓ kvalitetnu
_____ podcrtano

✓ ciljane
_____ podebljano

_____ kurziv

1/2/3/4
_____ kurziv

_____ kurziv

H temeljne

H S _____ podebljano
|o.

_____ podebljano, podcrtano

H Europske unije

1/2/3

H S _____ podebljano
_____ kurziv

| u H ponudene

tržištu. Primjerice, mora im se omogućiti jednostavna promjena dobavljača, primanje jasnih i lako usporedivih računa i ponuda, poznavanje [izvora električne energije i primanje] informacija o potrošnji u svakom trenutku. Kako bi se potrošačima omogućila aktivnija uloga na energetsom tržištu, sve veću ulogu u području energetskog sektora imat će informacijska tehnologija i telekomunikacije. Samo pravilnom regulativom na europskoj razini europskim potrošačima možemo osigurati jednake uvjete i omogućiti im da iskoriste prednosti ekonomije razmjera u tom sektoru. Stoga Europa mora donijeti [potrebne propise, osobito u pogledu zaštite podataka preuzetih sa brojila za plin i električnu energiju. Potrošači moraju imati i pristup kupnji energetski učinkovitih proizvoda te moraju znati koja je njihova stvarna potrošnja kako bi ~~pri~~ kupnji mogli donijeti informiranu odluku. I poduzećima se mora omogućiti kupovanje energije na najsigurniji i najpovoljniji način. Samo pravilnim tržišnim natjecanjem može se otvoriti put pravednim cijenama koje nisu ni ³ nerazmjerno ⁴ visoke ni ² preniske ¹ te privući ulaganja u proizvodnju energije

Sigurnost: ključno pitanje za europske državljanke

_____ podebljano

[dostupnih

H dobivanje

┌ _____ kurziv

_____ podebljano

} _____ 2 x podcrtano

} H kvalitetnom

_____ podebljano

H iste

┌ H Zato

[sve _____ kurziv

| 3

} _____ Arial

} _____ Times New Roman

H kod | e

_____ kurziv

H Inim

H jim

1/2/3/4

| e.

_____ podebljano

| 3

Energetskom politikom ~~EU-a~~ mora se europskim državljanima jamčiti sigurna proizvodnja i siguran prijenos energije. Vlade ~~EU-a~~ svjesne su prednosti koje nude koordinacija i usklađivanje sigurnosnih normi za ključna energetska postrojenja diljem Europe. Nesreća u Fukushimi (~~Japan~~) bila je šokantan dokaz o tome koliko je presudna sigurnost nuklearne energije. Europska unija stoga mora utvrditi najviše moguće sigurnosne ~~norme~~ za europske nuklearne elektrane i zbrinjavanje nuklearnog otpada. Norme EU-a za zaštitu stanovništva i zaposlenika u nuklearnom sektoru od radioaktivnog zračenja sada se primjenjuju diljem Europe. Konačno, Europa i ~~dalje~~ mora jamčiti da uporabom nuklearnog materijala unutar svojih granica ne dovodi do nezakonite trgovine i prolifera~~cije~~ nuklearnog oružja.

Predvodnici u niskougljičnoj tehnologiji

Ako želi proizvoditi energiju ~~sa~~ ispuštanjem CO₂, Europi je potrebna tehnološka revolucija. Europska komisija iznijela je ~~2018~~. prijedlog za ažuriranje strateškog plana EU-a za razvoj energetske tehnologije s niskim udjelom ugljika. Kako bi riješila nove izazove na ~~globalnom~~ energetsom tržištu, Europska unija određuje svoje prioritete u području energetskog istraživanja i inovacija u cilju integracije tehnologija

_____ kurziv H Europe

__ Times New Roman, podebljano

H Europe

_____ podebljano

_____ kurziv

H^o

┌ danas

└

H mjere

┌ svog

| pri

H nad

_____ podebljano

H iranja

_____ Arial, kurziv

_____ podebljano H bez

H a

_____ podebljano

H 2013

} _____ kurziv

H^o

} _____ podebljano | ima

s niskom emisijom ugljika u energetske sustav i stavljanja novih proizvoda na tržište na troškovno učinkovit način.

_____ podcrtano

_____ kurziv

Cilj je potaknuti zainteresirane industrijske ~~subjekte~~ na suradnju i istovremeno ~~im~~ ponuditi potporu EU-a. Neke industrijske inicijative usredotočene su na proizvodnju i izvore energije ~~poput biogoriva, energije vjetra, solarne i nuklearne energije te gorivnih članaka i uporabe vodika~~. Ostale inicijative usmjerene su prema boljem upravljanju energijom u ~~ipametnim gradovima~~, hvatanju i skladištenju CO2 te elektroenergetskim mrežama budućnosti.

H grane

_____ podebljano H^{SP}

} H^{SP}

┌ takozvanim |^{SP}

|^{SP} _____ podebljano

_____ podebljano

└

_____ Times New Roman

└ Svrha je omogućiti dostupnost i isplativost novih tehnologija kako bi se u europskom energetske sektoru ~~postojeće~~ tehnologije ~~konačne~~ mogle zamijeniti novima, a emisije CO2 ~~drastično~~ umanjiti. S obzirom na to da je ~~riječ~~ o ogromnim troškovima, taj bi se cilj mogao postići samo usklađenim naporima na europskoj razini.

H sadašnje

H napokon

H^{SP} | s

┌ ovdje

_____ kurziv

_____ podcrtano

Diplomacija u području energetike

_____ Arial, kurziv

Europa kao najveće regionalno tržište u svijetu mora zagovarati svoje interese na međunarodnoj razini ako želi zajamčiti sigurnu opskrbu energijom. Zbog svoje veličine i ovisnosti o uvozu Europa nema drugu ~~alternativu~~, posebice u vrijeme ubrzavanja ~~svjetske~~ utrke za energetske

} _____ kurziv

_____ podebljano

log H izbora

H^{SP}

resursima. Problem je u tome što su europske države uvijek s peteškoćama djelovale usuglašeno, dok je iznimno važno da predstavljaju ujedinjeni blok zemalja kako bi snažnije utjecale na vodeće zemlje proizvođače i potrošače energije. Europa mora omogućiti sigurnu prijenos energije od dobavljača plina i nafte. Pitanje energetike mora biti uključeno u europsku vanjsku politiku, kao i u razvojnu pomoć, trgovinu i sporazume o bilateralnoj suradnji. Time se također može poduprijeti izvoz najsvremenijih europskih tehnologija.

Demokratsko odlučivanje

Energetska politika EU-a utječe na sve europske državljane. Zakonodavstvo EU-a uvelike utječe na nacionalne zakone, osobito u području energetike. Europski parlament (zastupnike biraju državljani EU-a na izravnim izborima svake četiri godine) i Vijeće ministara Europske unije (koje predstavlja nacionalne vlade) zajedno donose zakonodavstvo EU-a u području energetike, osim zakonodavstva o nuklearnoj energiji i oporezivanju energije koje Vijeće ministara donosi samostalno. Nacionalne vlade u ranoj su fazi uključene u izradu zakonodavstva EU-a pomoću odborâ nacionalnih stručnjaka. Strukovne organizacije i civilno društvo sudjeluju u tom transparentnom procesu

H taj

_____ podcrtano H^oH^o} _____ centrirano H^o

| a | a

H no

H enošenje

_____ podebljano | uvijek

_____ kurziv

| |

H | Takvim

| aktivnostima

_____ Arial, podebljano

_____ podebljano

_____ podcrtano

| za koji

| ih | pet

| a

_____ podcrtano

_____ kurziv

_____ kurziv

H | sudjelovale | i

jer se tijekom ~~raznih~~ faza savjetovanja traži njihovo mišljenje.

Čime se bavi EU?

Europska unija europskim potrošačima osigurava ~~izuzetno~~ visoku razinu zaštite: štiti ranjive skupine potrošača, daje veće regulatorne ovlasti nadzornim tijelima koja imaju mogućnost izricanja sankcija te zahtijeva izdavanje razumljivijih računa. No pravu revoluciju predstavljaju „pametna“ brojila i mreže pomoću kojih bi se ~~trebale~~ potaknuti aktivnije sudjelovanje potrošača. Osim što će se računi temeljiti na ~~stvarnoj~~ potrošnji, potrošači će u svakom trenutku moći znati ~~koja~~ je njihova potrošnja te je pokušati smanjiti. Europska unija uvodi potrebne zaštitne mjere kako bi ~~se~~ osiguralo poštovanje privatnosti građana pri prikupljanju podataka pametnim brojilima.

~~Europska~~ unija uvela je sustav označivanja energetske učinkovitosti te je sad kupcima električnih uređaja pri kupnji omogućen pristup svim ~~potrebnim~~ informacijama. Takva vrsta označivanja primjenjivat će se na brojne električne uređaje, uređaje za kućanstvo, poslovne prostore ili druge namjene. To je potaknulo proizvođače na ponudu energetski učinkovitijih proizvoda, čime se smanjuju i računi za struju i plin

H svih _____ podcrtano
_____ podebljano

_____ Times New Roman

H vrlo

} _____ podebljano

} _____ podebljano

H moralo

H ostvare

H kakva

┌
_____ podcrtano H³
| a _____ podebljano, kurziv

H³ | U ┌
_____ kurziv

H neophodnim
_____ podebljano

┌ također i

┌ uređaje za

_____ podebljano
┌ za struju i plin

su u ukupnu cijenu proizvoda uključene kupovna cijena proizvoda i trošak njegove uporabe.

Manji računi za električnu energiju

Kraj monopolâ na tržištima električne energije i plina znači da potrošači mogu slobodno birati svoje dobavljače energije. Prema ~~nedavnoj~~ studiji procjenjuje se da se samom promjenom dobavljača električne energije ili plina može uštedjeti preko 13 milijardi €, što odgovara iznosu od 100 € po kućanstvu godišnje. Poduzeća su prva mogla birati ~~svoje~~ dobavljače. Troškovi energije predstavljaju značajan udio u proizvodnim troškovima velikih i malih poduzeća u glavnim europskim industrijama. Tržišnim natjecanjem dobavljača energije povećala se ponuda, poboljšala ~~se~~ ukupna kvaliteta usluge, a cijene su ostale niske.

Osiguravanje europske opskrbe energijom

Znatniji nestanci električne energije danas su rijetkost u ~~Europi~~ dijelom i zahvaljujući suradnji među mrežnim operatorima koju je pokrenula Europska unija. No Europa pokriva 67 % svojih potreba za plinom iz uvoza ~~ponekad iz vrlo udaljenih područja~~. Prekidi u opskrbi plinom do kojih dolazi ~~iz~~ razloga na koje Europa ne može utjecati mogu

ukupan

_____ podebljano

_____ podebljano, kurziv

} _____ Times New Roman
| H provedenoj
| om

_____ podcrtano

ukupno | eura

gotovo | eura

H^o

} _____ podebljano

} _____ kurziv
| u

prihvatljivo

_____ podebljano

} | Europskoj uniji

} H^o

} _____ podebljano

} H^o

_____ podcrtano | zbog

_____ centrirano

uzrokovati ozbiljne posljedice. Kako bi se oni izbjegli, Europska unija raspolaže sveobuhvatnim mehanizmom solidarnosti pomoću kojeg može pristupiti zalihama nafte i plina. Ipak, bolje je spriječiti nego liječiti. EU je uspostavio opservatorij za energetska tržišta i uveo mehanizam ranog upozorenja s Rusijom i drugim ključnim tranzitnim državama i državama dobavljačima.

_____podebljano, kurziv

uvijek

za |e
 H H